

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 ар. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редація, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

8) **Наталь Вахнянин.**

Причинки до історії рускої справи в Галичині в літах 1848—1870.

Меморіал з дня 25. надоліста 1861. р. говорить далше:

«Ми, Русини, допрошували ся у державного міністерства 11. мая о справедливійше переведенє сервітутів; 30. вересня о призначє нам права, уживати в публичнім житю язика нашого, і о підвишенє дотації духовенству. Ми надїємо ся і віримо, що ті наші суспільні і народні взаємні дуже дотикаючі жадава і просьби, при справедливости наших домагань і прихильности (Wohllwollen) в. правительства, будуть скоро рішені; а в який спосіб можна би помочи нашій бідній учачій ся молодежи, средства до того зволить Ваша Експедиція (п. Шмерлінг) сам найти.»

З уступу сего дізнаємо ся, що проводирі наші вірили в якусь прихильність п. Шмерлінга до справи рускої, і що мимо того, що п. Шмерлінг просив їх з мая і вересня зложив ad acta, они не втратили надїі в сю прихильність. Коли до того додамо факт, що пересправи про підвишенє дотації святицям були безуспішні через довгих десять літ, то не помилмо ся, коли скажемо: наші проводирі вірили в «Wohllwollen» п. Шмерлінга кріше, чим в догмат de infallibilitate Papae. Тут бо відсилають їх в одній, другій, третій і десятій справі з порожними руками, а они ще заедно просять, просять, щоби п. Шмерлінг помилував хоч молодіж руску з єї убожеством, і вірять єму!!!

Не підносили би ми сеї річі до такого значіння, колиб не знали, як часто, в наших часах навіть, поодинокі лица з табору «рутенців» п. Шмерлінга люблять ослабляти віру в якусь справу тим, що указують на недоповненє прире-

чень противної пактуючої сторони. Наведемо для ілюстрації лишень один факт.

Анкета «угодова», кодифікуюча звісне внесенє 30. послів наших, покінчила свою працю 28. л. червня 1870. р. Предсідатель анкети зложив кодифікацію і всі протоколи засідань (що вимагало доброї кілько-тижневої праці) в руки маршалка сойму кн. Д. Сипіги — 12. л. липня. Наступив рух виборчий; кожде сторонництво мусіло брати в нїм удїл. Видїл краввий не мав навіть часу розглянути ся в протоколах анкети, коли 20. серпня зїстав екликаний сойм, требавший мабуть 12 день. Сойм сей мав наглі справи до полагодженя, іменно мусів справдити вибори, писати адресу до корони, і вибрати до ради державної і видїлу краввого.

Мимо того дали ся посеред Русинів чути голоси, щоби сойм взяв на порядок денний кодифікованє внесенє 30 послів. Голос сей був справедливо піднесений, бо справа полагодженя спорів домашних належить безперечно до перших і найбільше нагих дїл. Тільки не в той голос обїзвали ся рутенці пана Шмерлінга. Они вірні програмі з 60 років: *жеріть ся Словане, жери ся Русине з Поляком — нехай Німець скористав...* вїшли в клуб послів руских з тим наміром, щоби будь-що-будь — знищити в народі можливе повднанє двох братних народів з собою, повднанє не на підставі ласки Wohllwollen але справедливости ad ultimum. Вїйшовши в клуб — крилошане межі нисше духовенство і селян — они стали з легонька припускати можливість, що польска більшість соймова не схоче взяти на порядок денний працю анкети, що она, здає ся, буде старала ся зволїти все дїло, що, одним словом, з політики так званої поєднаня нічого не буде. По-при тїм указувано на історію, на недодержані пакти Польщі з Русею пригадувано собі часи Шмерлінга, котрий обїцював навіть політичний подїл Галичини, ерегованє владцтва в Станиславові (одна мітра більше) і таке друге, і рішено в конець — писати окрему адресу до корони, т. є повернути на давню дорогу нічого не значучої — пустої —

полїтики опозиційної. Короткотривалість каденції соймової «рутенців» не узгляднили, не узгляднили і те, що видїл краввий не був в силі приготувати працю анкети на стїл соймовий задля короткого часу і виборів, а проста можливість, що соймова більшість не схоче Русинам признати їх права народні, ся проста і видумана можливість казала «рутенцям» почати політику шмерлінговску на ново. Чи не чудне дїло?! Шмерлінгови вірили і вірили роками, а більшости соймовій не хотїли завірїти на кілька місяців. Полїтики «рутенської» держали ся від 1860. до 1869. року, а політику Лаврівського покинули в протягу двох місяців. Отсе розум і такт політичний.

Не треба пригадувати, бо часи се недавні, що і «Рада руска» під управою кр. Павликова приїмила рутенську політику за свою, пишучи меморіал новий до віденських централїстів Гербст-Гискри з просьбою о нове помилованє, о нове «Wohllwollen». Рутенців піддержало в сїм дїлі і сторонництво Каткова, хочає до нічого не ведучої опозиції знову з тих причин, як посыл Кралицкий казав, що Катков в Росії ще не помирился з Поляками! Тільки шкода, що оба ті сторонництва зробили з своєю політикою дуже велике fiasco. — Спитає хто, яким свїтом? Ото таким, що они не предвидїли, що партія централїстична, шмерлінгівска alias, мусить унасти і що небавом вже в радї державній ідея їх централїзаційна, операюча ся на divide et impera, щезне зовсім з горизонту, а натомість приїде до керми сторонництво прихильне наданю і розширеню автономії поодиноких коронних країв.

«Рада руска» помилила ся таким побитом з адресою, і осяде небавом на ледї. Однакож вернім до предмету і спитаймо себе, чи п. Шмерлінг визначив які стипендії або запомоги для бідної учачої ся молодїжи рускої? І сам кр. Павликів не потрафить нам дати на те яку небудь позитивну відповідь. Нове домаганє рутенців вложив отже мимо славного «Wohllwollen» п. Шмерлінг оять ad acta! Сьміх і сором!

8) **О. Я. Кониський.**

Молодий вік Максима Одиця. (Хронїка з давноминулого).

V.

У Кобзарівцї з давних давен був такий звичай, що по недїлях після Служби Божої чоловіки, вїйшовши з церкви, не розходили ся зараз по домівкам, а коли не було дощу, дожидали ся на цвнтарі, заким вийде піп і тут у них з попом йшла бесїда і нарада про громадські, про церковні, а часом і про родинні справи. Так само отсе й тепер в першу недїлю після того, як Одинець вернув ся з Києва: між церквою і дзвоницею на цвнтарі стояло з сотню людей — все дїди да дозрілі люде; жіноцтва і молодїжи не було.

Вїйшовши з церкви от. Корній привітав людей і мовив до них: «по завтрому у нас св. Прокопїя, се свята церковне, хоча служба в церкві і буде, а про те і в полі дїла велика сила: жита аж плачуть, да просять ся швидче дожинати; дак хто ще не обжав ся, нехай не празникує, а жне; праця коло доброго дїла не

грїх, а лївоці — і сором і грїх... Та ще щоб в той день нікого не то в шинку, а й біля шинку я не бачив. У кого нема вже в полі дїла, той нехай до церкви йде, а не справляє байдаків.

— Я хоч і обжав ся, а таки до церкви не приїду, бо треба на ярмалок в Бобровицю, озвав ся один з чоловіків.

— Се ти, Климе, говориш? спитав піп.

— Та ніхто-ж, як не я.

— Викинь же сю думку з голови.

— Не можна, чоботів треба, пан-оченьку!

Тепер літо, не холодно і босовїж; не чоботи, а Янкелева ятка тебе кортить; чобїт не купиш, а гроші проведеш під яткою: я твою вдачу знаю; і не думай їздити. За два тиждї ля і у нас ярмалок.

— А два тиждї як я без чобїт буду, соромно босому і на базар і до церкви піти... Ні вже, пан-оченьку, нехай я поїду...

— Ні, не їдь, а не послухаєш, — приїде піст, я на тебе покуту.

Клим Хабло змагаєть ся, просить ся, щоб от. Корній не боронив йому їхати, а піп стоїть на своєму — не можна і кінчаєть на тому, що Клим згожуєть ся, «що не можна пона не послухати ся».

Тодї от. Корній здїймає бесїду про Павла Бобира!

— Чи ви знаєте, що Павло четвертий день не встає?

Люде Мовчать.

— І ти Байдо не знаєш?

— Нічого брехати, — не знаю.

— І не соромно тобі? тож твій сусїда. Дак от у Бобира непочата нива і нікому її вижати, і ні за що у його женців наняти, тай де тепер їх найдеш! Бобириха сама не вижне, де там їй; чи коло хорого чоловіка, чи на полі. А вжеж житю не пропадуть. Дак от ви на Прокопїя і зробіть добре дїло; зберїть ся та гуртом і вижнїть Бобиреве жито... Вжеж не можна не помогти недужому; за се грїх великий од Бога.

Громада згожуєть ся, піп дякує і знов каже:

— А от третї річ: скільки разів я і казав вам і благав, щоб ви покинули отой лихий звичай водити злодїв по селу. А ви на тїм тиждї, що скоїли?

— Се ви, пан-отче, про тих, що у Пасинка комору потрусили, озвав ся Хабло: дак то лопацин...

От. Корній аж розсердив ся:

— А лопацин — хіба не люде? хіба вони не брати нам? Злодїї, дак щож! прокрали ся — за те їх покарає суд, а ви не глумїть ся, не знущайтесь з їх. Я вас научував, що се звичай брідкий, сором од людей і грїх од Бога.

Але не так лихо було із тим «Wohllollen» пана Ш. Ми діткнемо пізніше справу о нові організації краю, о котру просили «рутенці» в 1861 р., і при с'їм будемо мали нагоду доказати, що п. Шмерлінг хоч не для руского народу, то бодай для деяких Русинів був прихильний, був «wohllollend», і що проте ті-ж «рутенці» мали незну підставу довіряти і сподівати ся на пана міністра.

(Дальше буде).

Д о п и с ь.

З Коломиї.

Дня 15. с. м. на 3. годину пополудни скликав в імени «Народного Комітету» др. Александер Кульчицкий довірочну нараду в справі вибору посла народного до сойму. Понеже др. Трильовский перед 3. годиною мав збори своєї партії, то прибули і всі радикали з д-ром Трильовским на чолі — і сая «Народного Дому» заповнила ся по береги. Було також досить інтелігенції світської і духовенства.

О 4. год. др. Кульчицкий отворив збори, представивши, в якій цілі всіх запросив, поручив вибрати президию: господаря Матійчука, Дорундяка і Верстюка.

П. Іван Дорундяк подякувавши за председательство, просив зібраних о спокійне і тактовне поведене, як також щоб панове бесідники висказували свою гадку коротко. Описав о. Войнаровский забрав голос і пояснив ситуацію, а іменно сказав, що зрік ся тому своєї кандидатури, бо уважав свою кандидатуру не на часі, і подав до відомости, що князь Пузіна заявив д-ру Дудикевичеві, що зрече ся своїх голосів на користь Дудикевича. О. Войнаровский є сеї гадки, що ми, народовці, не повинні тепер ставити ніякого кандидата народного — бо кацани самі через ті вибори знищать ся. Др. Трильовский і Кобринський противлять ся виводам о. Войнаровского і радять застановити ся над кандидатом, котрий має більші шанси. В виду того др. Трильовский заявляє, що коли о. Войнаровский не кандидує, то він помимо, що перед двома тижнями зрік ся своєї кандидатури, поновляє єї знова.

Дальше виступили проф. Шухевич і др. Евген Левіцкий в імени центрального комітету, причім оба заявили, що мусять против д-ра Дудикевича ставити свого народного кандидата. Річ проф. Шухевича була якось нещасливо представлена, для того по сиростованю проф. Шухевичом висказів про д-ра Трильовского і радикальну партію настала довга буча, серед котрої забирали голос господарі Варчук, Ткачук, п. Посацкий, о. Русин і др. Трильовский, котрий заявив, що зрече ся своєї кандидатури тільки на річ господаря Лаврука — а то в виду того, що внослідніе запитаний о. Войнаровский — кандидатури не приймає. По короткій нараді зго-

дили ся і прирекли (обі партії) т. є. радикальна і народовецка, що будуть поспирати кандидатуру селянина Івана Дорундяка з Кийданець.

По короткім слові сего кандидата — вибрано комітет з 10 народоців і 10 радикалів — почім председатель зборів замкнув наради. Вкінці відсвідано «Ще не вмерла Україна», а на доказ згоди зрік ся навіть др. Трильовский гимну радикального: «Який то вітер шумно грає». О годині 1/2.8. розійшли ся зібрани домів.

Виборчий рух.

Правибори в східній Галичині переводять ся, як показує ся з дописів, на спосіб ХХ столітя — електрично. — Вечером тихцем розліплюють на селі оголошене на брамі церковній і на громадській канцелярії, а досвіта приїздить комісар, віит спрощує найблизших сусідів, єї віддадуть голоси, комісар відчитує вислід голосування, сїдає на візок і відїздить до другого села. Так переведено доси сотки правиборів. Селяне дізнають ся часом аж пополудни, що у них вже по правиборах, протестують до староства, до намісника, до міністерства та лише наражають ся на кошти.

Зі Снятина пишуть нам: В снятиньскім повіті до тепер ніхто не знає, коли розпочнуть ся правибори. Розпорядження президента міністрів д-ра Кербера, щоби речинець правиборів був в старостві оголошений, коли в котрім селі відбудуть ся правибори, не для Снятина, а то тому, що тут кандидує Вірменин п. Мойса, а старшим комісаром є п. Яворчиковский, знаний вже з Холоева. Сей пан комісар потрафить правибори і вибори перевести «pomyślnie». Від коли він у нас є, від тоді цілий повіт снятиньский є першим хрунівским повітом, хоть перед тим був першим повітом в Галичині, а тепер послідний. З інтелігенції, котра тут складає ся головнио зі свьященників, ніхто не інтересує ся правиборами. До тепер відбуло ся два віча скликані самими селянами: одно в Заболотіві, а друге в Снятині, третє має відбути ся в Рожкові. До тепер руского кандидата ще не поставлено, однак в короткім часі буде оголошений, хто має кандидувати. Щоби снятиньский чисто руский повіт міг бути назад тим, чим був давнійше, треба багато праці, однак самі селяни без проводу інтелігенції не зроблять нічого.

В хвили, коли кінчу сей лист, дізнаю ся, що вчєра, то є 14. сервня, пополудни відбули ся правибори в селах Микулицях і Будилові, розуміє ся, що вийшли хруні, т. є. віити і писарі. Правибори випали «pomyślnie», бо не було віякого оголошеня. Дня 16. с. м. відбудуть ся правибори в Рожкові, також явно ніхто не знає, бо нігде не оголошено, хіба може картокою в громадській канцелярії.

З Коломиї пишуть нам:

В нашім окрузі виборчим нема дня, щоби

др. Дудикевич не відбував віча. Та якось не йде ему. Нарід прозрів, якого має кандидата і не дуже спішить ся на віча. Приходять лише одиниці більше «кацапствующі», дістають готові промови, вироблені в канцелярії кандидата на посла, і відчитують їх на те, аби опісля було що післати «Галичанінові» на сировозданє. Всі ті довжезні дописи, які поміщує кацапский орган у Львові, не стоять навіть торби сїчки. Се пусті брехві для баламученя загальної ошії в Галичині, а служать лише на те, аби в Петербурзі мали чим «возищати ся» та бачили, що ніби-то москвофіли мають велику міць в Галичині. Яка їх міць у нас в Коломиїчані, показує ся при переводженю правиборів.

Доси відбули ся правибори майже в половині всіх місцевостей округа, та ледчи в кількох селах (навіть не у всіх, де є парохі москвофілами) вийшли виборці, що віддадуть голос на Дудикевича. В прочих селах люде навіть не беруть участи в правиборах. А чому? — бо народовці доси свого кандадата не мали, на Трильовского мало хто думає віддавати голос, а про Дудикевича навіть їм не згадує. — М. К.

Яким способом гадає перейти Дудикевич, доказує висказ д-ра Глібовицкого, адвок. конципента, на передвиборчим вічу в Винограді, що подаємо за «Галичаніном»: «В конці возвал др. Глібовицкай будущих ізбирателей, щоби отдали свої голоси согласно з волею народа на народного кандидата, д-ра Владіміра Ф. Дудикевича, адвоката в Коломиї, так як — согласно з постановленем коломиїского собрания мужей довіря — імена «хруней» будуть обнародовані». — Та і сей террор на вічо кацапам не придасть ся.

В богородчаньскім повіті москвофіли підступом видвигнули кандидатуру Олекси Барабаша. На зборах дня 6. с. м. в Богородчанах явили ся три кандидати: др. Коцюба, професор учит. семинарії в Станиславова, о. Єронім Барич, парох з Угринова і Олекса Барабаш, дяк зі Старих Богородчан. Два перші в вичерпуючих і займаючих промовах виложили свою польську програму і вказали, яким має бути польск руского народу і як має постоати за его права. По них виступив Барабаш і коли, гикаючи за кожним словом, не міг нічого сказати, виступив писар Дудзіньский і крикнув: «На що з чужого повіту позичати послів, коли маємо межі собою такого світлого мужика, Олексу Барабаша? Єго ми знаємо і він най буде нашим послом! Паве Барабану! чи приймає кандидатуру?» — «Приймаю та й дїзнику!» відповів Барабаш і, яко председатель зборів, замкнув збори.

Зі Станиславова пишуть до «Дїла»: З вирафінованою до крайности перфідією і підлостію ведуть кацапи в Станиславіщині борбу против Гурика. Они завязали комітет виборчий, але не сміли покласти своєї кандидатури, бо комітет сей зложеній з кількох міських лю-

— Звістно не добре діло знуцати ся, озвав ся Іван Недоля, я се казав, усовіщував, да нічого не можна було вдїяти; паробки — як затыли ся, водить по селу, та хоч ти їм що.

— А знаєш ти, Іване, хто саме з паробків був привідцею?

Іван мнєть ся, неначе пригадує; тим часом чутно голоси: «усі заодно були, не було привідці».

От Корній розуміє, що тут суцїої правди не добереш ся, а тільки доведеш людий до сварки проти Івана: він переводить бесїду на табаку:

— А ну те, в кого є за хаявою рожок з табакою; кете понохнуть; пора вже. Показуєть ся кілька рожків; починаєть ся нюхання табаки, сиплють ся приказки, люди веселїшають; тоді от Корній, наче вже ніколи і не згадував про привідців, а накладає покуту на всіх паробків, які водили по селу злодїв і каже батькам, щоб вони самі вже загадали тим «вертопрахам» спокутувати свій сором і грїх і на Прокопія вижать Бобиреве жито, а потім і перевезти його з поля.

— Добре! нехай так і буде, чутно голоси. І от Корній — певец, що наложена їм покута буде справлена — питає: чи не знає хто продажного доброго коненяти, да такого, щоб було не кусюче, не брикливе, не паровлене і не дороге.

— Такий саме четвертачок є у Кіндрата

Бистрика, каже хтось з гурту: він хвалив ся, що об Ілі виведе на ярмалок

— Еге, еге! у Кіндрата конячка добра, смирна, у возі славно ходить і пуги не треба і не дорога; може за 12 карбованців оддасть. Та на що се вам пан-отченьку, куди вам їхати?

— Куди доведеть ся. Може поїду нової парохії шукать...

— Е! ні! ми вас не пустимо...

— Утечу, жаріце ніп.

— А ми доженемо тай вернемо...

Починають ся знов жарти, регіт і веселі парохїяне розходять ся обїдати.

За тиждень чи що от Корній прийшов до Одвнчихи.

— Ну, що стара, жартував він до неї, що твій Максим — грає, вибрикує?

— Нудьга на йому вибрикує; просто з ніг хлопець валить ся.

— А ти, Сиклито! ту нудьгу прожени, або сама на ней верхи, да підгюпцем... А де справді Максим?

— Мабуть на пастовні косить; зараз к обїду прийде. Лаштуй, Домасю, на стіл.

За обїдом от Корній все жартовав, все сипав приказки. Нарешті, щоб розвеселить Максима, він подав йому свою тавлинку і мовив:

— Ось нюхни, небоже! табака журбу пере-

Максим усміхнув ся, понохав і почав чхати.

— От — бач, моя правда і повеселїшало.. На здоровля! ну ще раз! ще раз! се добре! старі люде кажуть: чхаєть ся—дорога кладеть ся...

— Куди вже... і чхи!... мені... і чхи!... та дорога... і чхи!... Чханья усіх розвеселило, почали ся смїшки, жарти, а перегодом от Корній каже:

— Воно справді: вічного-б тобі, Максиме! сидїть в Кобзарівці, добре би було поїхати.

— Кудиж я, дїдусю, поїду?

— Гм! куди... з долини в долину по рідній Україні..

— На печи їздити-ме, озвала ся Сиклита.

— І піч, небого, не ледача річ, алеж піч тучить, а дорога учить... от-що на мою думку: Максим каже: треба йому учити ся, а лікарі йому кажуть, щоб і книжки в руки не брав, а то й друге око занедужав. Отже я й пригадав собі, що є в світі инча недрукована книжка, яку треба читати не очима а душею, серцем і вона подає таку науку, якої жадна друкована книжка не дасть і читати її безпечно, очей не нагрудити... Чи чув, Максиме про сю книжку? Я кажу про подорож...

(Дальше буде).

дей, що не мають права голосованя з сільської курії, а в повіті по селах, з виїмком двох чи трох парохів, нема ані одного кацапа, отже кацапська кандидатура не мала би найменших вглядів. Тому они старають ся тепер мстити собі дорогу в повіт борбою з Гуриком, котрого наші селяне поважають і слухають. Довіре у селян здобув собі Гурик довгою працею. Нема в повіті села, де би він не був, де би він до доброго діла рук своїх не приложив, впрочім борбою за народні права так в соймі підчас свого послованя, як і опісля поза соймом дав він селянам добре пізнати ся. Тож не легко тепер заворушити, захитати — у народа се довіре до Гурика. Однак підлота кацапів не знає краю; они, постановивши знищити его і не перебирають в средствах. Під тим вглядом іде їм зовсім на руку кацапська праса, що з безстыдно-стю містять на Гурика всілякі найнеможливі брехні.

З Тернополя доносять, що дня 14. с. м. відбули ся загальні збори «Подільської Ради» в локалі «Рускої Бесіди». Явило ся близько 50 членів переважно селян з ріжних громад, кількох священників і світської інтелігенції. Ухвалено кандидатуру на тернопільський повіт до сойму, а іменно Степана Гарматія, селянина-господаря з Кунчинця. Всі присутні заявили ся за кандидатуру Степана Гарматія, а о. Цурковский і о. Миропович заявили, що они самі і взагалі священники без ріжниць партій стоять за кандидатуру Гарматія.

В бучацькім повіті др. Крижановський і Вол. Гвнвош зрekli ся кандидатури, а на їх місце Поляки поставили Артура Целєцкого.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. 7 отроків в Ефеї; рим.-кат. Ліберата. — В неділю: гр.-кат. Евсигній муч.; рим. кат. Євєна.

— **Нові церкви** після плянів п. Василя Нагірного в сім році будуть з твердого матеріялу громади: Токи, Гилиці і Лисичинці, збараского повіта; Ромашівка, гусятинського повіта; Бобятин, Бишів і Боратин, сокальського повіта; Ту хля і Славско, стрийського повіта; Східниця, дрогобицького повіта; Теплиці, ярославського повіта; Дубровиця і Повітво, городецького повіта; Берездівці, бобрецького повіта; Утінків і Білий Камінь золочівського повіта і Жидачів. Деревяну церков будувє громада Модричі, дрогобицького повіта.

Із Станиславова пишуть до «Діла»: Коли минушого року Виділ краєвий прислав до станиславського Виділу повітового петицію міщан і селян Станиславщини, внесено до Сойму на руки преосв. митрополита Шептицького о заснованє рускої гімназії в Станиславові, — Виділ вибрав референтом тої справи ксьондза Айзельта, щоби він ту справу убив. Межи польською сусільністю ширила ся велика агітація, щоби системою гакати не допустити до тої ухвали в Соймі. Отже кс. Айзельт реферував ту петицію кілька місяців, а потому не скликувано засіданє Виділу знов через пару місяців, аж наконєць прийшла та справа на засіданє. В своїм рефераті зажадав кс. Айзельт від Виділу краєвого поданя мотивів, які викликають потребу заложєня рускої гімназії, бо він тої потреби не видить, а також додав, що Рада повітова не має грошей на удержанє рускої гімназії. Кс. Айзельт в тої спосіб чотири рази звертав поданя Виділови краєвому, удаючи дурного, що ніби то він не знає, хто удержує всі гімназії. Виділ повітовий все те апробував, не ухваливши умисне нічого ані за, ані против, і тому Виділ краєвий не міг виступити з ніяким внесеном в тій справі перед Соймом. І коли би п. Барвіньский не був виступив з своїм внесеном, не було би в Соймі ані згадки про руску гімназію. Таку долю приготували їй Поляки! *Волод. Левинський.*

— **Краєва шкільна рада** ухвалила перенести: Анелю Янковску, учительку 1-класової школи в Стопницях королівських, на рівнорядну посаду до школи в Медведю; Брониславу Стефаньску, учительку 1-кл. школи в Раціборску, до школи в Берегах; Кароля Гавєського, стар. учителя 4-кл. школи в Лобзові, на рівнорядну посаду до 5-кл. школи в Чорній Веси; Ванду Конопницьку, старшу учительку 5-кл. школи жіночої в Радехові, до 5-кл. школи в Ланцуті; Валєнто Лятоху, мол. учителя 4-кл. школи в Чхові, на рівнорядну посаду до 2-кл. школи в Касинци малій; Миколу Зонкевича, учителя 1-кл. школи в Гавусівцях, до школи в Забережу; Франца Курашевського, учителя 1-кл. школи в Шафлярах, до 1-кл. школи в Заскалю; Йосифа Шавловського з Заскаля до Шафляр;

зорганізувати: 1-кл. школу в Шепарівцях округа коломийського; 1-кл. школу в Халбовичах вел. «На Горншу» окр. бобрецького; 1-кл. школу в Жиневі долиш. окр. долиньського;

вилучити: громаду Холм окр. бохєньського з обсягу шкільного в Сідльци; гром. Ольшовиці окр. велицького з обсягу шкільного в Сіправію; гром. Солону окр. бжєського з обсягу шкільного в Бісвику і зорганізувати 1-кл. школу в Слонїї; перемінити: 6-кл. школу мужєску в Бродах на 3-кл. школу виділову мужєску получену з 4-кл. школою народною, звичайною; 6-кл. школу мужєску в Снятині на 3-кл. школу виділову, получену з 4-класовою звичайною; 4-кл. школу мішану в Перегінську округа долиньського на 4-кл. мужєску і 4-кл. жіночу; 4-кл. школу мішану в Миколаєві окр. жидачівського на 5-кл. школу мужєску і 5-кл. жіночу в Кутах окр. коєвського на 6-кл. школу мужєску і 6-кл. школу жіночу; 3-кл. школу мішану в Буківську окр. сяноцького на 4-класову; 4-кл. школу мужєску в Канчудзі окр. пшеворського на 5-кл. мішану; 4-кл. школу мішану в Стрижові на 5-кл. мішану;

однокласові школи народні на 2-класові: в Боровій окр. мілєцького; в Жарнівці окр. мислинецького; в Росохачу окр. чортківського; в Явнповицях окр. більського; в Вільхівцях окр. сяноцького; в Орхівці окр. скалатського; в Рончині окр. ярославського.

— **Вісти з американської Руси.** Амер. «Свобода» пише: Зачуваємо, що о. Заклинський вже покинув сторони Едмонтону, а тепер обертає ся коло Дофін в Манітобі (Канада).

Ходить чутка, що о. К. Лавришин з Shepandoah, Pa. хоче відїхати до краю на 3 місяці, але під услівем, що по повероті парохіанє его назад приймуть до себе. Парохіанє не годять ся на тоє, але хотять по відїзді о. Лавришина запросити до себе иншого священника.

— **Конець справи** судового радника Чавдерни. Свого часу засуденовано начальника повітового суду в Делятині радника Чавдерну. Дисциплінарна комісія закинула єму недбале ведєнє урядових справ, а також бранє вексєлах «позичок» від ріжних осіб за посередництвом одного фактора і инші надужитя. Фактор передуханий яко свідок дисциплінарним комісарем, радником окружного суду в Станиславові Лєхцицьким заперечив, що Чавдерна за его посередництвом брав позички. Супротив того дисциплінарна комісія перенєсла его в карній дорозі на власний его кошт до окружного суду в Коломиї в характері радника. Але рівночасно станиславська прокуратура внесла против Чавдерного фактора акт обжалованя о злочин обманства через фальшивє зізнанє перед дисциплінарним комісарем і фактора засуджено за злочин обманства, бо розправа в окружнім суді в Станиславові виказала, що Чавдерна за его посередництвом таки затягав улюблені деякими урядниками «беззворотні позички». На підставі сего вислїду розправи відновлено слїдство против Чавдерни. Дисциплінарна комісія апелїційного суду у Львові ухвалила усунути Чавдерну з уряду без права до платні. На рекурє Чавдерни найвищий трибунал, яко найвища інстанція в дисциплінарних справах, затвердив — як доносять польські дєвєники — усунєнє Чавдерни з уряду, але з полишенєм єму одной третини платні, т. є. 1600 корон річно.

— **Катєдрі св. Павла** в Лондоні грозить небезпечєнство. Підвалини величєзної будівлі осунули ся, а то з причини многих тунєлів, а передовсім нової електричної підземної залїзниці. Та хоч на разі небезпечєнство не так дуже грізне, все таки показала ся потреба змінити дальший плян підземних будівель. Невдовзі відбудє ся докладна ревізія, що викажє, о скілько грозить величайшій будівлі всі риси, що показали ся на мурах. Катєдра св. Павла належить до найвеличайших світєвих будівель. Будовав єї сер Христофор Wren, що уродив ся 20 падолиста 1632, а умер 5 лютого 1723. р.; був вперед астрономом, а опісля став будівничим. Вплив его на англїйське будівництво був дуже могучий та тривав ще довго по его смерті. Науки архітектонічні відбув в Парижі і Римі, але в его творах, хоч безперечно є они пречудними памятниками будівляної штуки, все таки нераз відчуває ся брак легкості; все пробиває ся в них науково-математичний дух. Вибудував околє 60 костєлів, а з них катєдра св. Павла є найбільшим та найвеличайшим; передовсім чудовою є копула, що єї первозвором була копула св. Петра в Римі, хоч в середині не має она майже жадних артистичних окрас.

— **Подорож до полудневого бігуна.** На днях відплив із східно-індійських корабельних верстатів парохід «Discovery», виселаний англїйским правительством в подорож до полудневого бігуна. Корабель є 178 стїп довгий, 34 широкий, 20 глибокій та обіймає 1.570 тон. Хоч не дуже великих розмірів, однак знаменито уряджений, — має машини з силою 450 коний парових та 240 тон вугля. О силі та тривалості парохода можна вже з того судити, що внутрішні підшита є 2½ стєпів гребі, а сам є він так збудований, що на случай напору лєдових брил на боки, висов-

гує ся парохід на поверхню. На пароході є доволі всіляких научних приладів. На самій середині висної часті парохода, уміщено магнетичну обсерваторію, збудовану виключно з міді і бронзу, а то в тій цілі, щоби не улягали впливам магнетичним. Всі каюти огрівують ся сухим, теплим повітрєм, освітленє електричне, яке витворює динамо-електрична машина, порушувана по можності — вітраком, уміщеним на покладі.

Провідником виправи є капітан Скотт, а помічником — поручник Армітаж (Armitage). Учені мають з собою великих розмірів балїон, з цілим урядженєм, повне урядженє телеграфу Марконього без дроту та приряди до промінїв Рєнтгена. Дорога будє провадити на Аєвєратію, Нову Зеландію до Землі Вікторії, де в роках 1899—1900 перезимувала виправа панів Borchgrevink-a і Newnes-a, що дійшли найдальше на полуднє, бо до 78°34'.

Рівночасно з англїйською експедицією вибирають ся в ті самі сторони ще дві виправи: шведєка і німєцка. Остатня під проводом д-ра Дригалського — поїде від рога Доброї надії в напрямі до островів Кергвєландських.

— **Обїдайте здорові!** Дивний американський обїд відбув ся недавно в Рочестер, в Спол. Державах. Найбільше їдовиті гадини, як «боа конструктор» і «гороховник» висмажені на маслі, заїдали Американці присмаком! Русин не їв би тої гадї, хоть би з голоду мав вмерти.

— **Пізнали ся.** Мало що брат Арнольд Лівінгстон з Нового Йорку не ожєнав ся зі своєю сестрою Лєною Джеферсон. Їм померли родичі перед 23 літами: его 6-літнього хлопця взяла одна богата родина Лівінгстон за свого, а єї дво-літню дівчинку, взяла за свого одна родина Джеферсон. Перед 3 літами через оголошенє в газеті они обоє пізнали ся і залюбили ся. Сего місяця мало відбути ся вже їх вїнчанє, але на щастє з предложєних паперїв показало ся, що они обоє собі брат і сестра. Розуміє ся, що вїнчанє не відбуло ся, а понеже він досить заможний, протє взяв до себе свою рідну сестру.

— **Російська артилерія.** Англїйське міністерєтво вїйни огримало рапорт агладом вїзних перєсправ Росії в Маньчжурії. Показує ся, що російські пушкарі не уміють обходити ся з пушками. В часі послїдої кампанії манєврували російські вїйська тілько кількома батєриями найновїшої системи, а однак результати були о много менші, як можна було сподівати ся від могутчої Росії.

Посмертна оповістка.

О. Евген Лотоцкий, парох в Лєшневї, брїдського деканата, львівської архієпархії, упокоїв ся дня 14. с. м. в 55. році житя і 30. році священства. В. є. п.!

О. Йосиф Подлуский, парох в Любнїях, яворівського деканата, перемішльської єпархії, упокоїв ся дня 13. с. м. в 63. році житя а в 37. р. священства. В. є. п.!

Наука, штука, література.

— **«Учитель» ч. 15. і 16.** є своїм змістом інтерєсний і важний. В першій статії сего числа «Хропїлка львівської академічної гімназії» подає п. Е. Харкевич дуже займаючу історію сєї гімназії, сєї найстаршої в Галичині, нині рускої гімназії. Відтак слїдує відозва віділу товариства «Руский інститут для дівчат в Перемишлї». Наконєць їде ціла збірка всіляких конкурсів бурс та виховуючих і спомагаючих інституцій.

Телеграми.

Відєнь, 16. серпня. Міністер заграничних діл, гр. Голуховский, виїхав вчєра до Ішлю.

Лондон, 16. серпня. Палата громад прийняла в третім читаню, 133 голосами против 53, ухвалу о титулі англїйського короля.

Пєкін, 16. серпня. Бюро Райтера доносить, що підписанє мирових протоколів знова відложено, в причини ріжниць поглядів що-до регуляції ріки Гвунгрін коло Шангаю.

Лондон, 16. серпня. «Times» доносить, що німєцкий наслїдник престєла приїде завтра до Лондона.

Манїля, 16. серпня. Полковник Грапт заповлонив вождя ворохобників полковника Кабрєру.

Будапєшт, 16. серпня. Тутєшні дєвєники доносять, що посол до угорського сойму гр. Микола Зай збожеволів.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.
Програма від 1. до 31. серпня 1901.
При співучасті військової музики, 80. н. п.
В огороді електрично освітленим.

1) **Getrelia**, хромографічна тансерка гімнастична з Гіпподрому в Лондоні. 2) **Mas-Andreas**, найславніші і найкомічніші дуєтисти з Парижа. 3) **Liane Grossé**, калейдоскопова тансерка фантастична з новостію: спалене вдови Раджи на костирі. 4) **Alexander de Tulé**, незрівняний музикальний віртуоз. 5) **Сестри Pronay**, ексцентричні дуєтистки. 6) **Орхестра**. 7) **O. Francordi**, пародистка театру «Variété» звана «живим фонографом». 8) **Mlle Rollego**, дамський Fregoli. 9) **Американський бірсоп**: нові сензаційні «найзнаменитіші живі фотографії». 10) **Arvida Svensson**, шведська співачка лірична.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці **High-Life** представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,
яко гарна прикраса комнат і
Картини: Верещагіна, Шевченко в до-
мовині і Сластьона, Шевченкова
могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Лекційна комісія

Студентів філософського відділу львівського університета, яка остзе під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Устні зголошення приймають члени комісії щоденно (навіть в неділі і свята) на університеті (І п. Сала VIII) межі 12 1. год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософського відділу, Львів, Університет.

Сезон від 1. червня до кінця вересня

В Микуличині

над трема Прутами

отворив заряд

„Народної Гостинниці“

зі Львова

готель і реставрацію

в віллі о. Галайчука.

Заряд приймає купелевих гостей на цілий сезон на мешканє, також з цілим удержанєм. Сезонні домівки в готелі під власним зарядом по 2—3 покої по дуже умірених цінах. Можна винайма-ти і на місяці. Кухня і пивниця у власнім заряді, окрема читальня для гостей, купелі в Пруті о 200 кроків від готелю, прогульки нетомлячі задля догідного положення місцевости, а велізнична станція о 150 кроків від готелю.

Зголошення приймає п. Микола Заячківский в Микуличині.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечає будинки і всі предмети движими против огневих шнід.

«Дністер» припоручил Пресвящ. Ординаріати Всеч. Духовенству і вірним всіх трех Епаркії

Фонд гаранційні «Дністра» з днем 31 грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540 кор 11 сот	разом	620 406 кор 65 сот
Резерва премі	171 942 „ — „		
Резерва спеціальна	6 000 „ — „		
Фонд емеритальний	30 924 „ 54 „		

Тарифи «Дністра» умірновані Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту в премі.

«Дністер» виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди відшкодують ся безплатно в присутності Делегата і 2 членів.

Поліси «Дністра» приймають при позичках гіпотечних Банк краєвий і Каса опадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терехові, Заліццях, Городку і Богородчанях.

НА ЖИТЕ треба обезпечитись тільки через «Дністер» в Товаристві взаїмн обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через «Дністер» де часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квіти видає Краківське Товариство рускі.

«Дністер» пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агенцій «Дністра». Агенти заробили вже 274.964 кор провізії. Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

ВІД ОГНЮ ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО В «ДНІСТРІ».

НА ЖИТЕ ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО ЧЕРЕЗ «ДНІСТЕР».

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення

провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

поїзд		до Львова		поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор				
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галац), Гусятина	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний				
6:46	з Брухович, щод. від 16. мал до 15. вер. вк	6:43	» » дв. Підзамче				
7:45	в Янова	6:35	до Лавочного (Мукача, Пешту) Борислава				
7:40	в Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина				
8:00	» » на дв. головний	2:55	до Скольного, до Лавочного (1. лпп. до 15. вер				
8:10	з Лавочного (Пешту) Калуща, Сянока	9:00	до Янова				
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:15	до Скольного, до Лавочного (1. лпп. до 15. вер				
1:35	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина	9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.				
11:45	з Янова, Любачова, Самбора	9:42	» » дв. гол.				
11:55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова				
12:55	в Янова	10:25	до Чернівців,				
1:10	зі Скольного, Калуща, Хирова з Лавочного	1:25	до Янова від 1. мал до 15. вересня в неділі і свята				
3:14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.	2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята				
4:40	зі Самбора, Борислава, Стрия	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.				
2:20	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.	3:15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.				
2:35	» » на дв. голов.	3:26	до Брухович щод. від 16. мая до 15. вер.				
1:45	з Кракова	3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова				
5:40	з Чернівців, Іцкан						
6:00	з Сокаля, Белзця і Любачова						
НІЧ				НІЧ			
7:36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	12:45	до Станиславова				
8:50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.	6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)				
9:41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6.				
9:20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	6:35	а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 щоденно				
8:40	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова	7:10	до Лавочного (Пешту) Калуща, Хирова				
2:31	з Чернівців, Букарешту,	7:32	до Тернополя, Бродів дворець головний				
12:15	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуща	7:26	дворець Підзамче				
10:20	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.	7:26	до Сокаля і Рави рускої				
10:02	» » на дв. голов.	7:52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)				
3:12	з Підволочиск Колячинець на дв. Підзамче	9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня				
3:35	» » на дворець головний	10:30	до Чернівців і Іцкан				
		11:00	до Кракова, Відня, Варшави				
		11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.				
		11:32	» » дв. Підз.				
		4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора				
		4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод.				

ЗАМІТКА: Пога нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейскій рівнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — В місці видають білети їзди: звичайні білети агенція часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Га смана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всілкі інші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне п. к. велізниць державних (ул. Красніних ч. 5. в подгірю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).

За певну і добру льокацію поручаємо

4 1/2% листи гіпотечні

4% листи гіпотечні коронові

5% листи гіпотечні преміовані

4% листи товариства кредитового земского

4 1/2% листи Банку краєвого

5% облігації Банку краєвого

4% позичку краєву

4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі денним.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного